

Зміст

Пролог	11
--------------	----

Частина I

1 однісінька	23
2 сторони	40
3 руни	56
4 кроки	73
5 років	88
6 кланів	100
7 променів	113
8 тонів	128
9 днів	142

Частина II

10 колискових	159
11 тунелів	175
12 годин	192
13 дів	207
14 зірок	224
15 обіцянок	241
16 вершників	255

17 ударів	271
18 заклинальних пісень	288

Частина III

19 воїнів з Півночі	307
20 шипів	320
21 рух	335
22 кілометри	352
23 кімнати	367
24 ночі	383
25 королів	397
26 солдатів	413
27 нападів	423
28 дочок	436
29 цілей	449
30 кроків	460
<i>Епілог</i>	472
<i>Від авторки</i>	476
<i>Подяки</i>	477
<i>Про авторку</i>	478

Пролог

Щороку, коли жнива вже закінчилися, а холоди ще тільки підкрадалися, на острові Сейлок проходив Королівський турнір. Вожді кланів разом із воїнами збиралися на Храмовій горі, щоб помірятися силою та майстерністю в численних змаганнях і вирішити, який з кланів найлютіший. Про переможців турніру склали легенди, а в замку й на всій Храмовій горі цілих два тижні проводився карнавал. На вітрі майоріли велетенські кольорові стяги: зелені, золоті, червоні, помаранчеві, сині й брунатні належали шістьом кланам, а пурпурові — хранителям храму.

Прапори вітали кожного, хто щороку вирушав у дорогу, аби приєднатися до свята, але жінка, що насилу здіймалася на пагорб із маленьким сином на руках, прийшла не спостерігати за турніром чи торгувати на базарі. Вона прийшла за благословенням від Найвищого Хранителя. За чудом.

Під час турніру двері храму були відчинені для всіх і кожного. Його хранителі благословляли й радили, молилися і пробачали. У Сейлоку король писав закони, вожді їх утілювали, а хранителі могли милувати. Тому, кого вислухали хранителі, дарували «нове життя» і звільнення від усіх гріхів та покарань. Решта ж парафіян отримувала зцілення або втіху.

Більшість з прощених була лише грішниками, а не злочинцями. Правосуддя в кланах було швидким і безжалісним, тож мало хто із засуджених доживав до того моменту, коли міг би попросити притулку чи аудієнції у хранителів.

Та все ж під час Королівського турніру, коли храм був відчинений, завжди знаходився принаймні один ганебний утікач, який отримував помилування.

Жінка не була утікачкою і не шукала відпущення гріхів, хоч і знала, що в неї їх було багато. Вона не збиралася навіть просити про зцілення, хоч і знала, що скоро помре. Хвороба робила її лише відчайдушнішою. Хоробрішою. В неї була єдина мета, заради якої вона, задихаючись, здіймалася на пагорб.

Натовп був щільним, а черги до храму — довгими. Цілий день вона чекала своєї черги, маленькими ковтками потягуючи воду із бурдюка й намагаючись розважити сина. Той безтурботно грався у неї біля ніг, малював щось у пилуці та їв шматочки хліба з її торбини. Але довга подорож не пройшла безслідно: перед її очима поплило, а руки опустилися. Вона не могла чекати вічно. Не могла чекати навіть кілька годин.

Сутінки накрили землю, і залунали дзвони, під супровід яких охоронці почали розганяти людей, щоб зачинити широкі двері до храму.

— Прийдете завтра, — наполягали вони, відштовхуючи в бік якусь вперту жінку.

У натовпі було багато відчайдушних матерів.

Вона закинула на плече торбину і, тримаючи за руку сина, намагалася знайти хоча б якийсь притулок на ніч. Фасад храму оточували сходи та колони, і кожна сходинка була забита такими ж знедоленими, як і вона. Вранці, коли двері храму знову відчиняться, вони будуть у черзі першими. Міцно стискаючи маленьку долоньку, жінка покульгала навкруги храму, навіть не видячи, куди ступає. Двері в кам'яному мурі навколо подвір'я храму ніким не охоронялися, але, посмикавши ручку, вона зрозуміла, що їх заперто. За муром тримали тварин — вона чула їх. Відчувала їхній запах. Їй було потрібно лише трохи соломи, якийсь дах над головою і колодязь, де вона могла б наповнити свої

бурдюки. Вона погрюкала дверима, намагаючись привернути чиюсь увагу, але ніхто не вийшов.

Знесилена, вона припала до муру. Сонце вже давно зникло за храмом, і остигле каміння торкнулося прохолодою її щоки. Жінка пригорнула до себе сина й заплющила очі. Вона чекатиме, поки вийде хоч хтось, і благатиме дозволу спати серед звірів. Вона так уже робила. Багато разів.

У якийсь момент вона, мабуть, заснула, хоч цей сон і був недовгим.

Її голови торкнулася чиясь рука. Вона вирішила, що це її син.

— Я просто втомилася, Бальдр. Трошки перепочину. Не відходь від мене, — виснажено заспокоїла вона хлопчика.

— Жінко, тобі потрібна допомога? — зазвучав глибокий лагідний голос, від якого вона смикнулася.

Над нею стояв пострижений майже наголо чоловік, одягнений у ризи темно-пурпурового кольору. Того самого, що вирізняв хранителів храму серед інших кланів. Але немовля у нього на руках переконало, що це все їй лише сниться.

Він тримав дитину в перев'язі того ж темно-пурпурового кольору, що і його ряс, через що здавалося, ніби в нього біля серця парить голівонька немовляти.

Ще ніколи вона такого не бачила. Чоловік із немовлям уже сам собою був дивом: чоловіки не дбали про новонароджених. Але *хранитель* із дитиною на руках узагалі був чимось поза межами розуміння.

Вона заплющила й знов розплющила очі, але хранитель так і стояв із простягнутою до неї рукою, тримаючи у своїй пурпуровій торбі мирно спляче немовля.

— Я прийшла поговорити із Найвищим Хранителем, — промурмотіла вона, потираючи очі, — і не можу чекати до ранку.

— Я, звісно, не вчитель Айво, а всього лише хранитель Дагмар, — сказав він, допомагаючи їй підвестися, — але зроблю, що зможу.

Бальдр відчув, як встає мати, і теж підвівся, поплескуючи її по нозі долонькою в пошуках матиної руки.

— Це твій син? — запитав хранитель Дагмар.

Бальдр був гарненьким, міцненьким хлопчиком із кучерявим темним волоссям і пухкенькими ручками й ніжками, але очі його були наче пара зелених озерець: мутні та холодні. Люди часто із жахом витріщалися на нього й поспіхом забиралися геть.

— Так. Він сліпий, — пояснила вона. — Деякі кличуть його поміченим. Люди бояться його очей, але, хранителю, він зовсім не злий. Він лагідний і кмітливий. Сильний розумом.

— Як його звати?

— Бальдр.

— Бальдр Улюблений, син Одіна, — сказав хранитель Дагмар.

— Бальдр Улюблений. Бальдр Хоробрий. Бальдр Добрий. Бальдр Мудрий. Це все — про нього, — із гордістю відповіла вона.

Без жодного страху хранитель оглянув хлопчика й погладив по голові. Від цього прояву доброти в очах жінки з'явилися сльози, а разом із ними й надія.

— Я родом з Бьорна, хранителю, і мушу поговорити із Найвищим Хранителем, — заблагала вона.

— Ти хвора? — запитав він.

— Так.

Вона знала, що її щоки палали від лихоманки, а очі були наче скляні. З грудей вирвався глухий кашель, який вона щосили намагалася стримати.

— Так. Я вже давно хворію, і краще мені не стає. Я прийшла за благословенням. Але не для себе. Для сина.

* * *

Учитель Айво, Найвищий Хранитель Сейлока, був украй розсерджений. Так, двері храму відчинені для всіх під час Королівського турніру, але день уже скінчився, двері

зачинилися, і йому, старому чоловікові, вже прийшов час відпочивати. Але ця жінка зі своєю дитиною якось пробралася до святилища, куди не пускали нікого, окрім хранителів, королів та, в окремих випадках, вождів. Хтось її сюди впустив.

— Негайно забирайтеся звідси, — прошипів Айво.

— Мені потрібна всього мить, учителю, — непохитно сказала вона, все ближче підходячи до нього.

Він сидів на чомусь, що було більше схоже на трон, аніж простий стілець. З високої спинки стирчали шипи, нагадуючи чи-то сонячні промені, чи-то спиці колеса. Він знав, що його крісло мало зовсім некомфортний вигляд, і тим більше тішився тим фактом, що комфортним воно таки було. Воно стояло на помості біля вітваря, і саме на ньому вчителю найкраще думалося... і спалося.

Жінка зупинилася всього за кілька метрів від крісла, поруч із вітварем, і склала руки наче жебрачка.

— Я прийшла просити у вас благословення, Найвищий Хранителю, і після цього я піду.

Гарячковий погляд і благання жінки були сповнені відчайдушною рішучістю. І хоч її худорляве тіло й вкривали рвані ганчірки та подорожній пил, дитина поруч із нею на вигляд була здорова й порівняно чиста.

Але з очима хлопчика було щось не так.

Айво раптом усвідомив ціль цієї жінки й прокляв того, хто зжалився над нею. Найвищий Хранитель був не єдиним, хто міг одарити або помилувати. Під час турніру кожен з хранителів цілими днями лікував і креслив руни. І все ж цю жінку потайки й без жодного представлення привели до нього, у його святилище, щоб саме йому довелося казати їй, що деякі хвороби рунами не вилікуєш. Боягузи. Він би всіх їх покарав.

— Він коли-небудь бачив? — нетерпляче спитав Айво, махнувши рукою в бік хлопчика.

— Ні, вчителю. Його очі такі з самого народження.

— Він не хворів?

— Ні.

— Тоді я не здатен його вилікувати. Неможливо повернути те, чого ніколи не було.

Її плечі безсило опустилися, і на якусь мить йому здалося, що жінка ось-ось впаде.

Айво прокляв норн, що так обожнювали знущатися з нього.

— Я одарю вас обох благословенням сили, і після цього ви підете звідси, — змилювався вчитель.

Бурмочучи благословення на крові, кістковому мозку й жилах, він неохоче намалював у повітрі руну. Більшого від нього в таких обставинах було годі й чекати. Хлопчик відпустив мамину руку і, піднявши чорняву голівоньку, слово в слово повторив тоненьким голоском благословення. Все роздратування Айва розчинилося в пилюці на підлозі святилища, та жінку це не втішило. Сльози покотилися по її щоках.

— Боюся, що однієї сили не вистачить, учителю, — прошепотіла жінка.

— Чого б це? — пробурчав Айво. Їй не потрібно було знати, що він уже зм'якшився.

— Він чудовий хлопчик, учителю. Але його сліпота — тягар, який ніхто не візьме на себе. І я не можу більше про нього піклуватися.

— Де його батько? З якого ти клану?

— Я з Бьорна, мій батько помер, а я була з багатьма чоловіками, вчителю.

В її голосі не було й натяку на каяття, і він не сумнівався в щирості її слів, але щось вона недомовляла, як і більшість жінок, що розповідали про такі речі. Особливо престарілому хранителю, який, на їхню думку, все одно не зрозумів би.

— Відведи його до вождя Банруда. Це обов'язок вождя піклуватися про дітей — усіх без винятку — у своєму клані.

Якусь мить вона, вагаючись, мовчала, але, нарешті визнавши поразку, понуро повісила голову.

Зітхнувши, Айво розвів руками.

— Я не можу вилікувати його очі... але я можу вилікувати тебе, щоб ти могла про нього піклуватися, — запропонував він.

Жінка із полегшенням кивнула, і Айво жестом руки підкликав її до себе. Її руки тремтіли від втоми, а шкіра палала від жару. Щоб відвернути хвороби, йому довелося малювати руни в кожному куточку храму, але це було нормальним явищем під час турніру. Власною кров'ю він намалював їй на лобі три руни: руну дихання, руну сили й руну, що мусила усунути з її грудей хворобу. Лише доля вирішувала, чи буде його прохання виконано: життя та смерть були йому непідвладні, але очі жінки одразу ж прояснилися, і вона припинила хрипіти із кожним подихом.

Учитель почекав, поки її шкіра поглине руни, перш ніж стер залишок. Він не хотів, щоб хтось побачив сліди.

— Забирай хлопчика і йди.

Вдячно кланяючись, жінка позадкувала геть. Його руни зцілили не тільки її тіло. Вони повернули надію, і вона звернулася із ще одним проханням:

— Ходять чутки, що тут, у храмі, серед хранителів живе дитина, немовля. Це те, чого б я хотіла для мого сина, — сказала вона поспіхом.

— Чутки, значить? — пирхнув він.

Чутки? Аж у Бьорні? Він у це не вірив. Але тепер він знав, хто з хранителів пустив цю жінку у святилище. Хранитель Дагмар був для нього кісткою в горлі. Більмом на оці. Сіллю на рані. І Дагмар був таким з того самого моменту, як з'явився на Храмовій горі — довгов'язий, настирливий хлопчисько, який погрожував скинутися зі скель Шинвея, якщо Найвищий Хранитель не дозволить йому стати прохачем у храмі.

Найгіршим було те, що Дагмар якимось чином завжди домагався свого. Кілька місяців тому він притягнув до храму новонароджене немовля: Бера, сина своєї померлої сестри, і Айво знов поступився. Навіть попри те, що цього раніше ніколи не робили. Навіть попри те, що цього ніколи *не варто* було робити. І тепер перед ним стоїть жінка й вимагає того ж самого. Саме про це Айво попереджав Дагмара — зробиш один виняток, і правила вже не існуватиме.

— Невже ви не зможете зробити з нього хранителя? — благала вона. — Він же такий розумний.

— Хранителя, — повторив за нею малюк.

Він стояв під вівтарем, тягнув щосили руки догори, щоб кінчиками пальців провести по різьбленнях на дереві. Всі руни переплетені, плавно перетікають одна в одну — і лише досвідчене око може відрізнити одну від іншої. Вони повинні були бути в безпеці навіть усередині святилища. І навіть на нижньому боці вівтаря.

— Руни... — захоплено промовив хлопчик.

— Він впізнає руни! — ахнув Айво.

— Ніяких рун він не знає, — хитаючи головою заперечила жінка. — І я нічого не знаю про руни, Найвищий Хранителю, присягаюся!

Знати руни було заборонено всім, окрім хранителів. Їй було чого боятися, але Айво її не сварив. Він спостерігав за зачарованим різними фігурами хлопчиком. Невдовзі малюк присів навпочіпки й намалював на брудній підлозі руну: два відвернутих одне від одного півкола, одне з яких відкривалося ліворуч, а друге — праворуч. Стріла розсікала навпіл перше півколо, а друге пронизувала своїм оперенням. Якщо Айво не помилявся, то ця руна була повною копією руни прямо в хлопчика над головою. Вчитель насупився, а потім шоковано роззявив рота.

— Він малює руну Геда!

Жінка розгублено насупила брови.

— Він малює руну Геда, сліпого сина Одіна... — шепотів Айво.

— Він нічого не знає, вчителю! Він лише торкається і малює! Він так пізнає світ! — запротестувала мати й побігла стирати малюнок.

— Не чіпай! — зашипів Айво.

Мати й син завмерли.

Найвищий Хранитель у випадковості не вірив. Сліпий хлопчик, якому було щонайбільше літа чотири, намалював руну сліпого бога.

— Підведи його до мене, — наказав Айво, вказавши гачкуватим пальцем на хлопчика.

Раптовий страх скував жінку, але вона все одно підштовхнула сина й пішла з ним уперед, аж поки вони не опинилися перед величезним кріслом Найвищого Хранителя. Хлопчик несміливо простягнув руки й поклав їх Найвищому Хранителю на коліна — наче знав, що зараз станеться.

Айво знов роззявив рота.

Його ніхто і ніколи не торкався. Ніколи! І жінка, схоже, це зрозуміла.

— Бальдр! — обсмикнула вона сина, прибираючи його руки.

— Його ім'я Бальдр?! — спитав ще більш приголомшений Айво.

— Т-так, вчителю, — заїкнулася жінка. — Я з Бьорна. Це популярне ім'я... в Бьорні.

— Він не Бальдр... Він — Гед, — забурмотів Айво.

Але ці два імені були нерозривно зв'язані, і для Айва це було лише черговим доказом того, що долю хлопчика визначено.

— Покажи мені його долоні! — наказав він.

Вона схопила сина за зап'ястя і витягнула його маленькі ручки так, що він опинився в молитовній позі із простягнутими до неба долоньками. Айво нахилився над руками хлопчика.